

การสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มผู้เรียนหลายระดับความรู้: ประสบการณ์การวิจัยในชั้นเรียน

Teaching English to Multi-Level Group of Learners: A Classroom Based Action Research Experience

สุจินดา ม่วงมี *

บทนำ

ภาษาอังกฤษถูกบรรจุไว้ในหลักสูตร การศึกษาของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2433 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 1) และได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเสมอมา แต่ ณ วันนี้ เด็กไทยส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เรียน ในโรงเรียนชนบทก็ยังมีทักษะภาษาอังกฤษไม่ดี เท่าที่ควร ในขณะที่นักเรียนของโรงเรียน ในตัวจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร มีโอกาสที่ดีกว่าในการเรียนรู้ภาษา อังกฤษ ทั้งนี้เพราะใกล้ทรัพยากรและ โอกาสการใช้สื่อต่างๆ มีมากกว่า ส่วนหนึ่งของนักเรียน ซึ่งอาจยังมีจำนวนน้อยค่อยๆ พัฒนาตนเองมาเป็น “ผู้เรียน ที่นำตนเอง” (Self-directed learners) ตามที่หลักสูตรต้องการ ในขณะนี้การเรียนการ

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

สอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ยังดำเนินไปแบบไม่ได้ผล เด็กนักเรียนขาดสภาพจิต (mentality) ที่จะเรียนรู้ ซึ่งเสมือนกลายเป็นเครื่องซ้ำเติมให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มใหญ่ของประเทศอยู่ในฐานะเสียเปรียบในการเรียนขั้นสูงต่อไป รวมถึงการประกอบอาชีพในอนาคต

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ได้ผ่านขั้นตอนของการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ควรหรือไม่ควรจะเน้นให้เด็กนักเรียนระดับต้นๆ แต่เป็นที่ประจักษ์ในปัจจุบันว่า ทั้งรัฐบาลและสังคมไทยทั่วไปยืนยันในความสำคัญของภาษาอังกฤษทั้งในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับและในชีวิตประจำวันในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงของไทยจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันนี้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ หากใครมีความรู้ภาษาอังกฤษดีในระดับสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ติดตาม เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มักเป็นผู้ที่ได้เปรียบผู้ไม่รู้ในหลาย ๆ เรื่อง ในปี พ.ศ. 2540 กระทรวงศึกษาธิการจึงแนะนำให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษา 1-4 และในทางปฏิบัติมีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษบังคับตั้งแต่ ป.5 จนถึงระดับมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม ในส่วนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีความพยายามพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระบบโรงเรียนโดยให้ความสำคัญต่อทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ดังผลการศึกษาของพิณทิพย์ ทวยเจริญ (2543, หน้า 9) ที่พบว่า เด็กไทยทั้งชายและหญิง อายุ 8-11 ปี

แสดงถึงความพร้อมและศักยภาพที่จะเรียนรู้การพูดและการอ่านภาษาอังกฤษได้ดี แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องที่เราต้องยอมรับและหาทางแก้ไขกันต่อไป ทั้งนี้เพราะมีรายงานเมื่อเร็วๆ นี้ (สารปฏิรูป, 2542, หน้า 69) ว่านักเรียนมัธยมต้นและปลาย เพียง 36.78% และ 30.90% ตามลำดับได้เกรด อยู่ในระดับผ่าน (เกรดตั้งแต่ 2.0 จากค่าสูงสุด 4.0) รายงานดังกล่าวยังระบุอีกว่า สาเหตุสำคัญเบื้องต้นของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นรวมไปถึง (1) การที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีภาระงานสอนมากเกินไป (64% ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สอนระหว่าง 16-20 ชม./สัปดาห์) (2) ครูส่วนใหญ่สอนโดยไม่มีแผนการสอนที่เป็นแบบฉบับมาตรฐาน (3) มีครูจำนวนมากที่ยังขาดทักษะวิธีการและการถ่ายทอดที่เหมาะสม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ยังใช้วิธี “Audio – Lingual Method” ซึ่งเน้นการฟัง การออกเสียง และ “Grammar Translation Method” ซึ่งเน้น ไวยากรณ์ คำศัพท์ การอ่านและการเขียนซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะการพูดและการสื่อสาร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ใช้สื่อสารได้ การเรียนการสอนปัจจุบันจึงมีลักษณะเป็น “สอนได้” ส่วนจะใช้ “สื่อสารได้” หรือไม่ใช่อีกเรื่องหนึ่ง

สถานการณ์การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาก็ยังมีปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอยู่มาก ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับสำคัญ ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานทางภาษาไว้ให้พัฒนาต่อไปในอนาคต มิได้จบการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ หรือได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นครูผู้สอนภาษา

อังกฤษ สภาพดังที่ได้กล่าวถึง บวกกับปัจจัยอื่นๆ อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ไม่ท้าทาย ยาก ทำให้เกิดความกังวล เครียด นักเรียนจึงพัฒนาความคิดที่รู้สึก “ปิดกั้น (Turned-off)” ตั้งแต่ต้น ซึ่งกลายมาเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการถูกปิดกั้นในหลายๆ วิชา บวกกับสาเหตุอื่นๆ เช่น ความยากจน พ่อแม่ทะเลาะกัน พ่อแม่ไม่เห็นอนาคตของลูกทางการศึกษา ระยะทางบ้าน-โรงเรียนไกลมาก และปัญหายาเสพติด ซึ่งกำลังทวีความรุนแรงและขยายมาถึงนักเรียนด้วย อาจเป็นส่วนสำคัญของปัญหาการออกจากโรงเรียนกลางคัน (drop out) ของเด็กนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

วีรnix ปินทวนิช (2544 หน้า 19-29) รายงานว่าในปี 2535 อัตราเด็กไทยไม่ได้เรียนหนังสือเนื่องจากออกโรงเรียนกลางคันมีถึง 13.8% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยนักเรียนที่ออกโรงเรียนกลางคันนี้ ส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับประถมศึกษา แม้ว่าค่าตัวเลขจะค่อยๆ ลดลง อันเนื่องมาจากมาตรการขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาล แต่ก็เพิ่มสูงขึ้นอีกในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2541 อัตราการออกจากโรงเรียนกลางคันในโรงเรียนมัธยม ในปีพ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2541 อยู่ที่อัตรา 2.2% และ 3.37% ตามลำดับ โดยสรุปแล้วจำนวนรวมของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันทั้งหมดจากสถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการถึงปีพ.ศ. 2544 มีมากกว่า 500,000 คน

การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นปัญหา

สำคัญที่เกี่ยวข้องไปถึงการออกจากโรงเรียนกลางคันของนักเรียน อันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศและสังคมไทย ปัญหาของยาเสพติดมิได้อยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังรุกรานและคุกคามนักเรียนอีกด้วย ผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดมีโทษถึงขั้นประหารชีวิต และถ้าผู้กระทำผิด เป็นเยาวชน (อายุ 14-18 ปี) คดีจะถูกนำขึ้นพิพากษาที่ศาลเยาวชน ผลการพิพากษาส่วนหนึ่งมักให้เยาวชนเข้าร่วมในกิจกรรม เพื่อนำชีวิตกลับมาสู่เส้นทางปกติ ซึ่งกิจกรรมหรือโปรแกรมโดยทั่วไปแล้วมีทั้งส่วนที่เป็นการศึกษา สังคม จิตวิทยาและการประกอบอาชีพ

วิทยาลัยบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพาได้ร่วมมือกับศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง รับเยาวชนชาย 13 คน ที่ต้องคดียาเสพติดและอยู่ในช่วงคุมประพฤติมาร่วมกิจกรรมฟื้นฟูสภาพชีวิต โดยตั้งชื่อโครงการว่า “บ้านเยาวชนบูรพา” ซึ่งถือเป็นโครงการนำร่อง มีช่วงของการดำเนินการ ตามข้อตกลงสำหรับเยาวชนกลุ่มนี้ ซึ่งต้องร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ในระหว่าง 8 กันยายน 2543- 7 กันยายน 2545 โครงการดังกล่าวได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ที่มิจิตศรัทธาให้ใช้อาคารชายทะเล ที่ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นที่พักและศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งค่อนข้างจะอัดแน่น เพื่อมิให้เยาวชนมีเวลาว่างมากนัก โดยยึดหลักการให้อิสระ ไม่กักขัง และไม่ใช้ความรุนแรง ให้การศึกษาตามความสนใจ การเสริมสร้างกำลังใจ จิตสำนึกและคุณค่าในตนเอง มหาวิทยาลัยบูรพาส่งนิสิตอาสาสมัครชาย-หญิง จำนวน 9 คนไปเป็นที่เลี้ยง ดูแลการกินอยู่ หลับนอนและกิจกรรมต่างๆ ให้เป็น

ไปตามเงื่อนไข กติกา และมีอาจารย์อาสาสมัครจำนวนหนึ่งเป็นผู้สอนวิชาสามัญต่างๆ

ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ 2544 ข้าพเจ้าได้อาสาสมัครเป็นครูสอนภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนกลุ่มดังกล่าว ซึ่งทุกคนเป็นอดีต “drop out” จากโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือไม่ก็มัธยมศึกษาและต้องอาศัยสภาพดีดึกวิชาสามัญอื่น ๆ ที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์ แต่ละวิชามีเวลาเรียน-สอน 90 นาที/สัปดาห์ รวมเวลาเรียนแล้ว 21 ชั่วโมง / รายวิชา (ผู้สอนอาจขอเพิ่มเวลาอีกได้ โดยตกลงกับผู้เรียนนอกเวลาที่กำหนดไว้ในกำหนดการของกิจกรรมรวมทั้งหมด) โดยการเรียนรู้การสอนดำเนินไปภายในมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งอยู่ห่างจากที่พักของเยาวชนประมาณ 10 กม.

ในสภาพการณ์ดังกล่าว เยาวชนจำนวน 13 คน จึงกลายมาเป็นชั้นเรียนที่ประกอบด้วยผู้เรียนหลายระดับความรู้ เพราะแต่ละคน “drop out” จากโรงเรียนต่างระดับกัน เพียงเท่านี้ก็เป็นการไม่ยากนักที่จะสอนภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิภาพ ในครั้งแรกๆ ที่พบกับเยาวชนถึงแม้ว่าผู้เรียนจะแสดงให้เห็นถึงความสนใจตื่นตัว ตื่นเต้นกับสภาพใหม่ บรรยากาศใหม่ของห้องเรียน (ซึ่งอาจแตกต่างไปจากประสบการณ์ในอดีตอย่างสิ้นเชิง) แต่สิ่งที่ท้าทายข้าพเจ้าในฐานะผู้สอนก็คือ การพบว่า ผู้เรียน

กลุ่มนี้ “ลืมนเร็ว” และทำคะแนนต่ำมากจากการทดสอบเบื้องต้น และเนื่องจากเมื่อเรียนครบเวลาแล้ว ผู้เรียนจะต้องไปสอบเทียบตามระดับของคนกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อวุฒิทางการศึกษา ด้วยสถานการณ์ได้ผลักดันให้ข้าพเจ้าทำการวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในครั้งนี้ คือเพื่อหาสาเหตุที่อาจเป็นที่มาของการทำคะแนนต่ำ และติดตามพฤติกรรมการณ์การเรียนของผู้เรียน

2. เพื่อปรับยุทธวิธีในการสอนให้เหมาะสมกับเหตุและพฤติกรรมการเรียนที่พบในข้อ 1

วิธีการ การค้นพบ และการปรับปรุงการเรียนการสอน

ภายหลังจากที่ได้ทำความรู้จัก สร้างบรรยากาศ ความคุ้นเคยและชี้แนะแนวการเรียนการสอนในครั้งแรกแล้ว ในครั้งที่สองของการเรียนการสอน มีการ สอบความรู้พื้นฐานสั้น ๆ เพื่อหาจุดเริ่มต้นของการเรียนการสอนที่เหมาะสม ผลของการทดสอบปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษของผู้เรียน

รหัส ผู้ เรียน	อ่านออก เสียง		การเน้นคำ (Stressing)		การออกสำเนียง (Pronunciation)		การแปลคำ		การเขียนและ สะกดคำ		ประสบการณ์ การเรียนภาษา อังกฤษ
	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจ	ไม่พอใจ	
1		✓		✓		✓		✓		✓	ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษ
2		✓		✓		✓		✓		✓	ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษ
3		✓		✓		✓		✓		✓	ไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษ
4		✓		✓		✓		✓		✓	ไม่ชอบภาษาอังกฤษ ไม่เข้าเรียน วิชาอังกฤษเกือบตลอดเวลา
5		✓		✓		✓		✓		✓	เรียนภาษาอังกฤษมา 2 ปี
6		✓		✓		✓		✓		✓	ไม่ชอบภาษาอังกฤษ ไม่เข้าเรียน วิชาอังกฤษเกือบตลอดเวลา
7		✓		✓		✓		✓		✓	เรียนภาษาอังกฤษมา 3 ปี
8	✓			✓		✓	✓		✓		เรียนภาษาอังกฤษมา 2 ปี
9	✓			✓		✓	✓		✓		เรียนภาษาอังกฤษมา 5 ปี
10	✓			✓		✓		✓		✓	เรียนภาษาอังกฤษมา 2 ปี
11	✓			✓		✓	✓		✓		เรียนภาษาอังกฤษมา 4 ปี
12	✓			✓		✓	✓		✓		เรียนภาษาอังกฤษมา 6 ปี
13	✓			✓		✓	✓		✓		เรียนภาษาอังกฤษมา 5 ปี

จะเห็นได้จากการทดสอบว่า ผู้เรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของชั้นเรียนได้ระดับ “ไม่พอใจ” ในหลายรายการ และไม่มีผู้เรียนคนใดได้ระดับ “พอใจ” ในส่วนการเน้นคำ (stressing) และการออกสำเนียง (pronunciation) ในส่วนที่เน้นการแปลคำหรือประโยคสั้น ๆ มีเพียง 38% ที่อยู่ในระดับ “พอใจ” มากไปกว่านั้นยังพบอีกว่ามีผู้เรียน 3 คน ซึ่ง “drop out” จากโรงเรียนประถมศึกษาไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษเลย และมีผู้เรียนบางคนเคยเรียนภาษาอังกฤษมา 2-6 ปี ซึ่งทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ชั้นเรียนนี้เป็น

ชั้นเรียนที่ประกอบด้วย ผู้เรียนที่ “ไม่ธรรมดาทั่วไป” และถึงแม้จะเป็นชั้นเรียนเล็กๆ แต่มีความแตกต่างในเรื่องความรู้พื้นฐานอย่างแท้จริง

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นครูอาสาสมัคร ผลการทดสอบและลักษณะของผู้เรียนทำให้ต้องคิดวางแผนการสอนใหม่ และเพื่อให้ได้ข้อคิดในการวางแผนการสอนให้ดีขึ้น ข้าพเจ้าได้ไปพบครูผู้มีประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ครูผู้สอนสถาบัน AUA) ข้อคิด

ข้อเสนอแนะ รวมทั้งประสบการณ์ในการสอน ภาษาอังกฤษของข้าพเจ้าทำให้ได้แนวทางการเรียน การสอนภาษาอังกฤษที่น่าจะเหมาะสำหรับผู้เรียน กลุ่มนี้ ดังนี้

1. เนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้ ซึ่งเรียก เป็นภาษาพื้นบ้านว่า “อ่อน” และมีความรู้พื้นฐาน ระดับต้นๆ ในเบื้องต้นบทเรียนต้องเป็นลักษณะ ของการใช้คำง่าย ๆ คำต่อคำ (Word by Word) หรือประโยคสั้น ๆ ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว อาจไม่ เหมาะหากจะเน้นเรื่องไวยากรณ์มากนัก

2. ผู้เรียนต้องได้รับการกระตุ้นให้มี ส่วนร่วม (active participants) ในการเรียน การสอน หากสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าพูด ได้ชั้นเรียนมักสนุก และความสนุกจะเป็นกุญแจ สู่ความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับหนึ่ง

3. ผู้สอนต้องไม่กระเจ้าหรือจี้ให้ผู้เรียน ที่แสดงความไม่มั่นใจเป็นผู้ตอบคำถามให้ได้ เมื่อพบกับเหตุการณ์ดังกล่าว คำถามนั้นควรส่ง ผ่านไปให้ผู้เรียนคนอื่นเป็นผู้ตอบ

4. หลักของการเรียนการสอนที่คำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ (Differentiated or learner-centered learning) ต้องถูกนำมาใช้ให้มากที่สุด ณ ชั้นเรียน ที่มีลักษณะพิเศษเช่นนี้

5. คำชมชม และการให้กำลังใจ จะช่วย ให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี

6. ผู้เรียนทุกคนควรได้มีโอกาสประสบ ความสำเร็จในตอนใดตอนหนึ่งของการเรียน การสอน ดังนั้น ครูที่สอนต้องรู้จักพฤติกรรมที่ น่าสนใจที่สุด (highlight) ในความสำเร็จของ

ผู้เรียนและยกขึ้นมาเป็นประเด็นที่ถูกพูดถึงใน โอกาสที่เหมาะสม

7. การนำข้อผิดพลาดของเพื่อนร่วม ห้องเรียน เช่น จากการออกสำเนียงผิด แปลคำ หรือตีความผิดต้องไม่ถูกนำมาเป็นขำขัน ซึ่งจะ ก่อให้เกิดความอับอายเป็นเรื่องที่ผู้สอนต้องไม่ อนุญาตให้เกิดขึ้น

8. การร้องเพลงภาษาอังกฤษ เช่น เพลง เด็ก (Children song) ยังน่าจะเป็นประโยชน์ที่จะ สร้างบรรยากาศที่ดี และเรียนภาษาอังกฤษให้ สนุกในผู้เรียนระดับต้น ๆ เช่นนี้

9. การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา ภาษาอังกฤษพื้นฐานนอกห้องเรียนในชีวิตประจำวัน สิ่งใกล้ตัวเป็นสิ่งที่อาจเสริมทักษะทางภาษาได้ ส่วนหนึ่ง

10. การบ้านที่ให้ควรควรเป็นการบ้านที่ ง่ายและไม่มากจนเกินไป

11. การเรียนภาษาอังกฤษจากรูปภาพ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ความ หมายของคำประโยคได้เป็นอย่างดี

แนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนกลุ่ม ดังกล่าวในการเรียนครั้งต่อ ๆ มา และข้าพเจ้า ได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้าง “แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียน Learning Behavior Record Form” สำหรับสังเกตพฤติกรรมการณ์ของผู้เรียนกลุ่มนี้ทุกครั้งที่ทำการสอน ข้อมูลอีกส่วน หนึ่งได้มาจากการบันทึกไดอารี่ และการสัมภาษณ์ ทั้งผู้เรียนและนิสิตพี่เลี้ยง ผลของการสังเกตสรุป ให้เห็นในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

พฤติกรรม	13 ธ.ค.	20 ธ.ค.	27 ธ.ค.	10 ม.ค.	17 ม.ค.	24 ม.ค.	31 ม.ค.	7 ก.พ.	21 ก.พ.	28 ก.พ.
1.การตรงต่อเวลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.ความตั้งใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.ความกระตือรือร้น	0	✓	0	0	✓	✓	0	✓	✓	✓
4.การมีส่วนร่วมในการอภิปราย	0	0	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.การถามคำถาม	0	0	✓	0	0	0	✓	✓	✓	✓
6.การคิดสร้างสรรค์	0	0	0	0	0	0	0	0	✓	✓
7.การสนุกกับการเรียน	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8.การคิดวิเคราะห์	0	0	0	0	0	0	0	✓	✓	✓
9.การจดบันทึก	0	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.การนำเสนอผลงานมาชั้นเรียน	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0	✓
11.การทำบ้าน	0	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.มารยาททั่วไปในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

➤ = พอใจ 0 = ไม่พอใจ

จะเห็นได้ว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่พอใจในเรื่องการตรงต่อเวลา ความตั้งใจ และมารยาทในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้น ในขณะที่พฤติกรรมบางรายการอยู่ในระดับไม่พึงพอใจของข้าพเจ้าผู้ประเมินในช่วงครั้งแรก แต่ได้เปลี่ยนมาเป็นระดับพอใจครั้งต่อ ๆ มา อย่างไรก็ตามก็มีพฤติกรรม 3 รายการที่ต้องใช้เวลานานพอสมควรในการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการถามคำถาม (Asking Question) การเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ (Creative thinking) และความคิดในเชิงวิเคราะห์ในเหตุและผล (Analytical thinking)

ข้อมูลที่ได้จากการพูดคุย (สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ) ทั้งรายบุคคลและกลุ่มแสดงให้เห็นว่า “ความกลัว (Fear)” เป็นอุปสรรค

สำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษในกลุ่มผู้เรียนกลุ่มนี้ สิ่งที่เกี่ยวข้องมีหลายอย่างเช่น กลัวการจำศัพท์ไม่ได้ กลัวลืมในสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้หรือถูกสอนไปแล้วตอบไม่ได้เลยอายเพื่อน กลัวเรียนไม่รู้เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักไวยากรณ์ กลัวฟังไม่เข้าใจ (แปลไม่ได้) ฯลฯ ในความพยายามที่จะช่วยให้ผู้เรียนเอาชนะความกลัวต่าง ๆ ได้ ข้าพเจ้าใช้วิธีการหลายอย่าง เช่น การให้กำลังใจ ไม่ทำโทษหรือแสดงความผิดหรือเบียดเบียนผู้เรียนด้วยภาษาทางกาย และวาจา อธิบายให้ผู้เรียนเกิดความกล้า ความมั่นใจ ให้เรียนกันเป็นกลุ่มย่อยตอบคำถามเป็นกลุ่มหรือโดยการช่วยเหลือของเพื่อนหรือครู พบว่าวิธีดังกล่าวช่วยลดความกลัวของผู้เรียนได้อย่างน่าพอใจ

นอกจากนั้น วัตถุประสงค์ของการเรียนของผู้เรียนกลุ่มนี้ที่แฝงอยู่คือ การสอบเทียบ ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า เพื่อให้ได้วุฒิทางการศึกษาที่เทียบเท่าระดับประถมศึกษา/ มัธยมศึกษาตอนต้น หรือปลายของผู้เรียนแต่ละคน ความสนใจของผู้เรียนในช่วงหนึ่งคือความประสงค์ที่อยากจะศึกษาเฉพาะข้อสอบเก่าๆ ที่ใช้สอบเทียบ และจำคำตอบให้ได้ ความประสงค์นี้ข้าพเจ้ามิได้ตอบสนองอย่างที่คุณเรียนแสดงความสนใจ แต่ได้ใช้วิธีแนะแนวทางหรือแนะนำ (counseling) ให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของการเรียนรู้หลักวิชา เหตุผลของการใช้ภาษามากกว่าที่จะเรียนโดยการท่องจำ และเพิ่มเวลาเรียนตามความสนใจของแต่ละคน (ไม่บังคับ แต่ทุกคนอยู่ในกิจกรรม) ด้วยการชี้ให้เห็นถึงการได้มาซึ่งคำตอบในแบบฝึกที่อยู่ในหนังสือคู่มือเรียนที่ผู้เรียนได้รับจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด การเรียนรู้หลักวิชา รู้คิดถึงเหตุผล อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาจำมากนัก

มากไปกว่านั้น ในช่วงต้นของการเรียนการสอน ผู้เรียนขาดสิ่งที่เรียกว่า “ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill)” และ “ยุทธวิธีการเรียน (Learning Strategy)” เช่น ไม่รู้จักการจดบันทึก (taking note) และพอจดบันทึกได้ก็ไม่เป็นระบบ ไม่เป็นขั้นตอน (unorganized) ดังนั้น ทักษะและระบบในการจดบันทึกจึงถูกนำขึ้นมาเป็นสาระสำคัญของการเรียนด้วย และสมุดจดโน้ตถือเป็นส่วนสำคัญของการเรียนที่ผู้เรียนทุกคนต้องมีบันทึกและนำมาอ่านเรียนทุกครั้ง

ผู้เรียนเป็นจำนวนมากมีลักษณะของ “passive learners” โดยส่วนหนึ่งพิจารณาได้จากการขาดความกระตือรือร้นและความสามารถในการ

การถามคำถาม และไม่แสดงถึงการมีความคิดสร้างสรรค์หรืออธิบายวิเคราะห์ห้วงการณ์เรื่องต่างๆ ที่กระทำโดยใช้ภาษาไทย ข้าพเจ้าได้พยายามแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมในส่วนนี้ โดยผ่านระบบการเรียนการสอนโดยให้พยายามถามคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบหรือแสดงความคิดเห็น เช่น ให้เล่าประสบการณ์ของตนเอง เล่าให้ฟังหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์รายการโทรทัศน์รายการตลกเป็นต้น ข้าพเจ้าพบว่าพฤติกรรมดังกล่าวแก้ไขได้ไม่มากนัก ต้องใช้เวลาและความพยายามมาก ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่าพฤติกรรมดังกล่าวมิได้เป็นพฤติกรรมเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนกลุ่มนี้เท่านั้น หากแต่เป็นพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน หรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่ไทยโดยทั่วไปอีกด้วย และเนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลา พฤติกรรมดังกล่าวยังมิได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สู่ระดับที่น่าจะเป็น และแท้ที่จริงแล้ว “passive learning” ก็ยังคงเป็นปัญหาของการเรียนในนักเรียนไทยทั่วไปจนทุกวันนี้

โดยพิจารณาจากผลการทดสอบที่ได้กล่าวกันแล้วก่อนหน้านี้ และพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก ข้าพเจ้าได้ใช้แนวการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียน (Differentiated learning) ดังนั้น ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง เนื้อหาแบบฝึกหัด สิ่งที่ยื่น สิ่งที่ย่าน สิ่งที่คุณสอนถาม สิ่งที่คุณเรียนตอบ จึงมีทั้งระดับเริ่มต้นหลักๆ จนถึงระดับที่สูงขึ้น

ข้าพเจ้าต้องระลึกไว้เสมอว่า การทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ สนุก ชอบที่จะเรียน และรู้วิธีการเรียน (learning how to learn) ในผู้เรียนกลุ่มพิเศษนี้ อาจสำคัญไม่น้อยไปกว่าเนื้อหา

วิชาที่สอน แนวคิดนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแนวคิดของ Thompson และ Rubin (กล่าวถึงใน Oxford, R., Internet) และ Smith (1982) ข้าพเจ้าเห็นว่าการสอนในกลุ่มพิเศษเช่นนี้ ผู้สอนควรมีลักษณะเป็น “นักมนุษยนิยม — Humanist” หรือ “นักพฤติกรรมนิยม-Behaviorist” มากกว่าที่จะเป็น “นักคิด/สติปัญญา-Cognitivist” ที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาที่สอนมากเกินไป การเรียนการสอนกลุ่มผู้เรียนนี้ ครูผู้สอนจะต้องสอนด้วย “ใจ” (Teaching by the heart) ด้วย มิใช่เฉพาะใช้ “สมอง” (Teaching by the brain) เพียงอย่างเดียว ดังที่ครูผู้สอนเป็นจำนวนมากยังปฏิบัติอยู่โดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการปิดกั้น ผู้เรียนและการไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาต่าง ๆ ในขณะนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทำการศึกษาวิจัย เพื่อหารูปแบบของการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษ หลากหลายระดับ ความรู้ที่ต้องเรียนอยู่ร่วมกันในลักษณะเช่นนี้

2. มหาวิทยาลัยบูรพา ควรที่จะร่วมมือกับศาลเยาวชนและครอบครัวภายใต้โครงการ “บ้านเยาวชนบูรพา” ต่อไป ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยมีแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินการ โครงการนี้ต้องได้รับการมองว่าเป็นโครงการบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยน่าจะมีความภาคภูมิใจ

3. ในขณะที่หลักของ “Differentiated Learning” (Student - Centered Learning) ได้ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มผู้เรียนพิเศษกลุ่มนี้ในระดับหนึ่ง หลักและวิธีการทั่วไปควรจะต้องถูกนำมาใช้มากขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในกลุ่มและระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วไปให้มากขึ้นอีกด้วย และครูผู้สอนที่มีลักษณะเป็น cognitivist น่าจะทดลองตนเองให้มีลักษณะเป็น Behaviorist หรือ Humanist มากขึ้น และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). หลักสูตรภาษาอังกฤษปี พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2543). “สัมฤทธิ์ผลในการสอนภาษาอังกฤษให้แก่เด็กเริ่มเรียน” วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม-ธันวาคม หน้า 9-30.
- วีรณัฐ ปิณฑวนิช. (2544). “ออกกลางคัน โจทย์ท้าทายรัฐบาลใหม่” สารปฏิรูปปีที่ 3 ฉบับที่ 34 มกราคม หน้า 22-23.
- สารปฏิรูป. (2542) “นักเรียนไทยอ่อนภาษาอังกฤษ” ปีที่ 2 ฉบับที่ 16 กรกฎาคม หน้า 69-71.
- Oxford, R. (2001). “Language Learning Strategies : An Update. ERIC Digest.” [Online Internet] หาได้จาก http://www.ed.gou/databases/IC_Digesteled376707.html, สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม
- Smith, R. (1982). **Learning How to Learn: Applied Learning Theory for Adults** , Follett, Chicago.